

עת"א 34633/10/20 - מוסא הזו, ט' 1104352 נגד מדינת ישראל, שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

29 דצמבר 2020

עת"א 34633-10-20 הזו(אסיר) נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

מוסא הזו, ט' 1104352 (אסיר)
ע"י ב"כ עו"ד מג'ד בדר (סנגוריה ציבורית)

נגד
המשיבים

1. מדינת ישראל
2. שירות בתי הסוהר
ע"י ב"כ עו"ד גב' מור קרמוסטה

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

בפני עתירת אסיר במסגרתה מבקש העותר להורות למשיב לאפשר לו לבצע שיחות טלפוניות עם אמו ללא הגבלת זמן.

העותר מרצה מאסר של 6 שנים, 3 חודשים ו-5 ימים, החל מיום 05.12.2015, לאחר שהורשע בביצוע עבירות של התפרצות למקום מגורים, גניבה, תקיפה, היזק בזדון, ניסיון התפרצות למקום מגורים, השגת גבול ואי תשלום קנס. ריצה בעבר מאסרים בפועל. מסווג לקטגוריה א', מוגדר טעון הגנה רמה ב' ומנוע טל"צ.

לטענת העותר, הוא לא נחקר במשטרה בחשד לביצוע עבירות מרמה מתוך הכלא והחלטת המשיב על מניעת שיחות טלפון אינה עומדת במבחן הסבירות או המידתיות. כן נטען כי אין עיגון חוקי להארכת מניעת שיחות הטלפון למשך תקופה כה ארוכה. עוד נטען כי יש לאפשר לעותר זמן רב יותר של שיחות הן מבחינת מספרן והן מבחינת אורך השיחות וראוי לאשר לו שיחות לעוד מספרי טלפון, לחברים ובני משפחה. נטען כי בשל ההודעה המתפרצת שמנתקת את רצף השיחה גם השיחה שמאפשרים לו לבצע היא פחות מ-7 דקות. כן נטען כי בשל הקורונה נמנעו כליל ביקורי משפחה והוחזר במינון נמוך והעותר לא ראה את משפחתו תקופה ארוכה ולכן עניין שיחות הטלפון מקבל משנה חשיבות.

המשיב טוען כי העותר מנוע שיחות טלפון החל מיום 03.06.20. בתאריך 17.09.20 החליט הגורם המוסמך, מפקד מחוז צפון, על הארכת מניעת הטלפונים לעותר, למעט עם עורכי דינו לצורך תיאום מפגש למתן שירות מקצועי בלבד ועם אמו למשך 7 דקות שיחה בתדירות של פעמיים בשבוע, למשך שלושה חודשים עד לתאריך 02.01.21. במהלך

עמוד 1

הדיון שהתקיים לפני ביום 27.12.20 הודיע ב"כ העותר כי הודע לעותר שהוחלט על הארכת הגבלת שיחות הטלפון לעותר למשך 6 חודשים נוספים. המשיב מפנה להתייחסות גורמי המודיעין ממנה עולה כי העותר מנוע טלפונים למעט עו"ד ואמו וכן למרכז מידע בתי המשפט נוכח חמ"ן בגין עבירות מרמה באמצעות הטל"צ בבית הסוהר. נטען כי בשל המסוכנות הנשקפת מהעותר, כפי שעולה מהחמ"ן שנצבר לחובתו ולשם שמירה על שלום הציבור מפניו, הושתו על העותר מגבלות בקשר הטלפוני. נטען כי בקשתו לשיחות טלפון לאמו אושרה מטעמים הומניים בכפוף למגבלות. עוד נטען כי הקשר הטלפוני של אסיר מהווה טובת הנאה הניתנת לשלילה ואופן מתן השיחה, אישור היעד לשיחה ומשך השיחה נקבעים על ידי המשיב וניתנים לשיקול דעתו, זאת כחלק מתפקידו ואחריותו לשמירה על האינטרס הציבורי בכל הנוגע לאסירים ועצורים המצויים במשמורת, כמו גם הבטחת הסדר והמשמעת בבית הסוהר. נטען כי עמדתם של גורמי המודיעין בשב"ס בנדון מבססת את ההחלטה המנהלית להגביל את הקשר הטלפוני של העותר וברור כי מדובר בהחלטה סבירה, אחראית ומידתית שניתנה בהתאם לסמכותו של המשיב והיא מחויבת המציאות. על כן, נטען כי יש להורות על דחיית העתירה.

המשיב טען בדיון שהתקיים לפני ביום 06.12.20 שהעותר נמצא באגף מנועי טלפון במסגרת פיילוט שחלים עליו כללים שטרם פורסמו. בהתאם להחלטה שניתנה במסגרת הדיון הגיש המשיב הבהרה לפיה האגף למניעת פשיעה באמצעות טלפון משמש להחזקת אסירים שבעניינם קיים בסיס נתונים המצדיק הטלת מגבלות על הקשר הטלפוני ואשר הוקם זה לא מכבר כחלק ממאמצי המשיב למניעת חילול פשיעה מתוך כתלי הכלא. כן הובהר כי הוראות סעיף 6 לפקודת נציבות 04.36.00 שעניינה "קשר טלפוני לאסירים" מסדירות את הכללים למניעה מוחלטת של קשר טלפוני מאסיר, אולם בעניינו של העותר מתאפשר לו לקיים קשר טלפוני תחת מגבלות וזאת בהתבסס על התשתית הראייתית שהונחה בפני מקבל ההחלטה בעניינו. נטען כי מדובר בכלי ניהולי ניסיוני שנבחן בימים אלה במסגרת תכנית "פיילוט" חדשה. לצורך הפעלת האגף גובשו הוראות הפעלה נקודתיות - כללים להחזקת אסירים באגף למניעת פשיעה באמצעות טלפון - שמטרתן, בין השאר, להסדיר את האופן בו יתאפשר למוחזקים באגף לקיים קשר טלפוני. כללי הפעלת האגף מתעדכנים כל העת ובסופו של התהליך תיבחן המסגרת הנורמטיבית המתאימה להסדר הכללים. מכיוון שכללים אלה הם בהתהוות ומכילים הוראות פנימיות בשלב זה לא ניתן לפרסמם כלשונם. המשיב הביא בהבהרה שהוגשה לתיק את עיקרי הכללים בדגש על ההוראות הרלוונטיות לעתירה זו.

העותר טוען במענה להבהרה שהוגשה מטעם המשיב כי עסקין בתגובה כללית שאינה נותנת מענה הולם לצרכיו של העותר לכלכל את צעדיו. נטען כי תגובת המשיב אינה עונה לחובת השקיפות, חובת הפרסום וחובת ההנמקה של גוף שלטוני. נטען כי יש לפרסם את כללי הפעלת הפיילוט בצורה שקופה ולמצער להעביר לידי ב"כ העותר את כללי ההפעלה במלואם ובמידת הצורך להשחיר חלקים שצריכים להישאר חסויים. כן טוען העותר כי החלטת שב"ס מאפשרת לו שיחת טלפון אך ורק לאמו למשך 7 דקות כאשר שיחה זו נקטעת בעקבות ההודעה המתפרצת ואינה עונה על דרישת המידתיות ואינה עומדת במבחן הסבירות, במיוחד בעת משבר הקורונה כאשר נמנע מהעותר לקבל ביקורי בני משפחה. נטען כי לכל הפחות ולחילופין יש לקצר את התקופה שנקבעה להגבלת שיחות הטלפון לעותר שהינה ארוכה ואינה מידתית.

דיון והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שהוגשו לעיוני הגעתי למסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת המשיב לעניין המגבלות שהוטלו על שיחות הטלפון של העותר, שכן לא נפל בה פגם המצדיק התערבות.

על פי המידע שהוצג על ידי המשיב, כנגד העותר חמ"ן שלילי שעניינו שימוש בטלפון הציבורי לביצוע עבירות מרמה. לאור זאת ולאור המסוכנות לשלום הציבור וממונו, ניתנה החלטת המשיב לפיה מטעמים הומאניים הוא יכול להתקשר לאמו לזמן קצוב פעמיים בשבוע, זאת על מנת שלא ינצל לרעה את טובת ההנאה שניתנת לו. יצוין כי הקשר הטלפוני לאסיר מהווה טובת הנאה וניתן לשלול אותו אם תפקודו שלילי או שהוא מפר הוראות הפקודות או הכללים. ניתן אף למנוע לחלוטין קשר טלפוני מאסיר לאור מידע ביטחוני ומודיעיני.

כאמור, כנגד העותר קיימות התראות וקיים מידע מודיעיני ממספר מקורות שונים ומוצלבים לגבי ביצוע עבירות מרמה באמצעות הטלפון הציבורי. על כן, סבורני כי לא ניתן לקבוע כי נפל פגם בהתנהלות המשיב או כי יש מקום להתערב בהחלטתו לעניין שיחות הטלפון שהתקבלה בעניינו של העותר. ההחלטה ניתנה במסגרת תפקידו של המשיב ואחריותו להגנה על שלום הציבור מפני האסירים ולשמירה על האינטרס הציבורי והסדר, במטרה לאזן בין הצרכים ההומאניים של העותר ובין שלום הציבור ושמירה על ממונו ולאור החשש כי העותר ינצל את שיחות הטלפון כדי לבצע עבירות מרמה.

כפי שעלה בדיון בפני נראה כי חלק מהדיון יכול היה להחסך ולהיות ממוקד יותר לו היה בידי הסנגור המידע המלא על אותו פיילוט, הליך נסיוני, שמתבצע בשב"ס בכל הנוגע להסדרת הקשר הטלפוני של אסירים החשודים בשימוש לרעה בתקשורת טלפונית. יצוין בתמצית כי מדובר בהליך שבמסגרתו מוגדר אסיר ע"י גורמי שב"ס כ"מחולל פשיעה באמצעות טלפון". בשים לב להגדרתו ככזה מסווג האסיר לאגף כליאה מסוים. נבחנת השאלה האם לשלול ממנו כל אפשרות לשיחות טלפון או, לחילופין, לאפשר שיחות מוגבלות (למעט שיחות לעורכי דינו). השיחות המוגבלות כוללות רכיב של הודעה מתפרצת הקוטעת את השיחה בכל פרק זמן נתון. עד כמה שניתן להבין מהמסמכים שהוצגו לעיון בית המשפט מדובר בהליך נסיוני. מטרתו, כאמור, לאפשר לאסיר לקיים שיחות טלפוניות עם קרובי משפחתו ואולם מהצד השני למנוע ממנו את האפשרות לנצל את הקשר הטלפוני לביצוע עבירות באמצעות הטלפון.

עובדות אלו שהתגלו, למעשה, במהלך הדיון מעוררות מספר שאלות ראויות לליבון ולבחינה:

1. בצד הברכה שבעצם פיתוח מנגנון המאפשר לאסיר לקיים קשר עם משפחתו בצד אמצעי בטחון המפחיתים את הסיכון לניצול לרעה של אותו קשר עולה השאלה מדוע לא מוסבר הנושא לאסיר. יתכן שלו היה המידע ידוע מראש לאסיר היה ניתן לייתר את הדיון או לפחות למקד את הדיון בישיבה אחת ללא צורך בשתי ישיבות משפט שמטרתן הייתה בירור עובדות שלא היו ידועות מראש לעותר או לבא כוחו.
2. שאלה נפרדת, שאינה נוגעת לעותר בלבד, היא האם אין מקום שנהל מסוג זה, גם אם הוא נסיוני, ידווח לגורמים כגון הסנגוריה הציבורית. זאת כדי שאלו יוכלו לעדכן את הסנגורים בנוגע לעתירות פרטניות ולהעיר הערות לגבי הנהל עצמו.
3. מדובר, למעשה, בנסיון שמטרתו מבורכת ואולם הוא מהווה סוג של ניסיון המשליך על התנהלות וזכויות של

אסירים ובני משפחותיהם. לא הובהר במסגרת העתירה שבפני מה מנגנון הבקרה על הנהל הנסיוני, מעבר לבקרה פנימית של גורמי שב"ס. סבור אני כי במקרה מסוג זה ראוי כי עצם קיומו של נהל או של שימוש באמצעי שמטרתו חשובה ואולם משפיעה על זכויות אדם, תימסר הודעה כללית לגורמים הנוגעים לנושא, כדי שיוכלו להביע עמדתם או לפחות ללמוד את הנושא באופן שהייצוג המשפטי לאסיר יהיה משמעותי וראוי.

4. למען הסר ספק אדגיש כי אין באמור כדי להביע ביקורת על הייצוג שניתן לעותר. ההפך הוא הנכון. הסניגור פעל כמיטב יכולתו והצביע, ובצדק, על הקושי שבהחלת נהל מסוג זה על תנאי כליאה, בלא שיש לסניגור מידע ובאופן המונע ממנו אפשרות מעשית לייצוג מיטבי. סבור אני כי מצב זה אינו ראוי ועלול לפגוע בזכות לייצוג ראוי מהצד האחד או להיליכי סרק שננקטים, בהעדר ידיעה, מהצד השני.

5. כאמור, ככלל סבור אני כי הנהל מטיב ומונע שלילה מוחלטת של אפשרות לתקשורת טלפונית ויוצר את האפשרות לקיום תקשורת, בצד מנגנון המגן על הציבור מפני עבירות באמצעות הטלפון. עם זאת סבור אני כי ראוי הוא שפרטי הנושא יועברו לידיעת הסנגוריה הציבורית ולשכת עורכי הדין כדי שגופים אלו יוכלו ללמוד את הנושא, להציג את עמדתם ולהנחות את עורכי הדין המייצגים בהתאם.

מכאן אחזור לעניינו של העותר שבפני:

כאמור, לא מצאתי מקום להתערב בהחלטת המשיב. העתירה נדחת. ההגבלות שהוטלו על העותר משקפות איזון ראוי בין מתן האפשרות ליצירת קשר עם אימו, בצד יצירת מנגנון המפחית סיכון לביצוע עבירות באמצעות הטלפון. כל זאת על בסיס מידעים רבים מהם עולה כי האסיר מסכן את שלום הציבור ועלול לפגוע בגורמים שונים בדרך של ביצוע עבירות באמצעות טלפון וזאת אם לא יצומצמו בצורה משמעותית האפשרויות ליצור קשר עם גורמי חוץ ואם לא יופעלו מנגנונים טכניים המשבשים את האפשרות לבצע עבירות באמצעות הטלפון.

מכאן שהתנהלות שב"ס בעניינו של העותר נעשתה משיקולים ראויים, תוך נקיטת איזון ראוי ומילוי חובת שב"ס להגן על שלום הציבור בצד הפחתת הפגיעה בזכויותיו של האסיר (ונזכיר כי ככלל אין לאסיר זכות קנויה לשיחות טלפון אל מחוץ לכלא).

מבלי לגרוע מהאמור, ראוי שייקבעו בהקדם כללים ברורים ושקופים שיפורסמו בכל הנוגע להחזקה באגף המיוחד למניעת פשיעה באמצעות טלפון ולהגבלות שניתן להטיל באגף זה, זאת על מנת שעותרים בעניין זה יוכלו לעתור ולטעון כנגד ההחלטה שניתנה בעניינם באופן מושכל.

כן ראוי כי במועד הקבוע על פי הנהלים, שבו ניתן יהיה לשקול מחדש את בקשתו של העותר, ובתוך זמן סביר, תיבחן שוב האפשרות להעניק לעותר שיחות למספרים נוספים שיוגדרו מראש השייכים לקרובי משפחה או לאפשר שיחות ארוכות יותר לאמו, במידה שהדבר מתאפשר ללא פגיעה בביטחון הציבור ובהתאם לשיקולי המשיב.

לעת הזו, כאמור, העתירה נדחת מאחר שלא נפל בהחלטה פגם המצדיק את התערבות בית המשפט.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, י"ד טבת תשפ"א, 29
דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא